

II.

»Statshusmænd«.

http://img.kb.dk/tidsskriftdk/pdf/nto/nto_3rk-PDF/nto_3rk_0014_88240.pdf

pdf genereret den : 24-1-2006

meget Arbejdet er blevet fordyret i de 33 Aar, finder man for Tjenestekarle en Differens af over 150 Kr., for Piger ca. 110 Kr. og for Daglejere ca. 190 Kr. aarlig. Lønnens Stigning er gennemgaaende foregaaet i stadig hurtigere Tempo; saaledes steg Karlelønnen i de 20 Aar 1872—1892 med gennemsnitlig 3 á 4 Kr. aarlig, i de 5 Aar 1892—97 med gennemsnitlig 6 Kr. aarlig og i de 8 Aar 1897—1905 med over 10 Kr. aarlig. For Pigerne finder man for de samme tre Perioder en gennemsnitlig aarlig Lønstigning af henholdsvis knap 3 Kr., godt $3\frac{1}{2}$ Kr. og $4\frac{1}{2}$ Kr., og for Daglejere paa Husbondens Kost henholdsvis 5, 6 og 8 Kr. aarlig Tilvækst.

Oplysningerne for 1897 og 1905 ere tilvejebragte af Statens statistiske Bureau.*) Begge Aar stilledes Spørgsmaal til Landboforeningerne, i 1905 tillige til Husmandsforeningerne. Opgivelserne fra Landboforeningerne (der repræsenterer Arbejdsgiverne) og fra Husmandsforeningerne (der repræsenterer Arbejderne) stemme i paafaldende Grad overens, hvilket tyder paa, at Resultaterne give et korrekt Udtryk for de virkelige Forhold. De ovenfor nævnte Beløb ere beregnede paa Grundlag af Landboforeningernes Opgivelser. Husmandsforeningerne opgive som oftest Lønnen en Ubetydelighed lavere, men de Gennemsnitstal, man naar til ved at regne med disse Opgivelser, afvige kun nogle faa Procent fra de foran anførte.

II.

»Statshusmænd«.

Et af Statens statistiske Bureau udgivet Hæfte (Statistiske Meddelelser, 4. Række, 21. Bd., 4. Hæfte) gør Rede for, hvorledes Loven af 24. Marts 1899 om Tilvejebring-

*) Statistiske Meddelelser, 4. Række, 20. Bd., 2. Hæfte.

meget Arbejdet er blevet fordyret i de 33 Aar, finder man for Tjenestekarle en Differens af over 150 Kr., for Piger ca. 110 Kr. og for Daglejere ca. 190 Kr. aarlig. Lønnens Stigning er gennemgaaende foregaaet i stadig hurtigere Tempo; saaledes steg Karlelønnen i de 20 Aar 1872—1892 med gennemsnitlig 3 á 4 Kr. aarlig, i de 5 Aar 1892—97 med gennemsnitlig 6 Kr. aarlig og i de 8 Aar 1897—1905 med over 10 Kr. aarlig. For Pigerne finder man for de samme tre Perioder en gennemsnitlig aarlig Lønstigning af henholdsvis knap 3 Kr., godt $3\frac{1}{2}$ Kr. og $4\frac{1}{2}$ Kr., og for Daglejere paa Husbondens Kost henholdsvis 5, 6 og 8 Kr. aarlig Tilvækst.

Oplysningerne for 1897 og 1905 ere tilvejebragte af Statens statistiske Bureau.*) Begge Aar stilledes Spørgsmaal til Landboforeningerne, i 1905 tillige til Husmandsforeningerne. Opgivelserne fra Landboforeningerne (der repræsenterer Arbejdsgiverne) og fra Husmandsforeningerne (der repræsenterer Arbejderne) stemme i paafaldende Grad overens, hvilket tyder paa, at Resultaterne give et korrekt Udtryk for de virkelige Forhold. De ovenfor nævnte Beløb ere beregnede paa Grundlag af Landboforeningernes Opgivelser. Husmandsforeningerne opgive som oftest Lønnen en Ubetydelighed lavere, men de Gennemsnitstal, man naar til ved at regne med disse Opgivelser, afvige kun nogle faa Procent fra de foran anførte.

II.

»Statshusmænd«.

Et af Statens statistiske Bureau udgivet Hæfte (Statistiske Meddelelser, 4. Række, 21. Bd., 4. Hæfte) gør Rede for, hvorledes Loven af 24. Marts 1899 om Tilvejebring-

*) Statistiske Meddelelser, 4. Række, 20. Bd., 2. Hæfte.

else af Jordlodder for Landarbejdere er bleven ført ud i Livet.

I de fem Finansaar 19⁰⁰/₀₁—19⁰⁴/₀₅ blev der i alt oprettet 1859 Husmandsbrug i Henhold til den nævnte Lov; en Tredjedel findes paa Øerne, to Tredjedele i Jylland, flest i Randers Amt. Der er et stort Omraade af Landet, omfattende det vestlige og sydlige Jylland, Fyn samt Lolland og Falster, hvor den ved Loven aabnede Adgang til Oprettelse af Husmandsbrug er bleven forholdsvis lidt benyttet.

Af de Oplysninger, der foreligge om Statshusmændenes personlige Forhold, fremgaar det, at det gennemgaaende er den noget ældre, gifte Landarbejder, der fortrinsvis har søgt at erhverve sig Jord, sjældnere yngre, ugifte Personer af den tjenende Klasse. Ligesom det langt overvejende Antal Besiddere af »Statshuse« er udgaaet fra Landarbejderklassen i snævrere Forstand, saaledes have de efter Erhvervelsen af deres Ejendomme væsentlig bevaret Karakteren af Landarbejdere, idet Flerparten af dem i større eller mindre Omfang gaa paa Dagleje. Dette gælder dog selvfølgelig i højere Grad om Besidderne af de smaa Huslodder end om dem, der have et større Brug. Det gennemsnitlige aarlige Antal Arbejdsdage for andre udgjorde nemlig for Statshusmænd med 2—4 Tdr. Land 184, for Besiddere af Lodder paa 4—6 Tdr. Ld. 152, for 6—8 Tdr. Ld. 148 og for Besidderne af de største Husmandsbrug med over 8 Tdr. Ld. 130 Arbejdsdage.

Det hele Areal, der i de fem Aar er anvendt til Statshuse, udgør 10700 Tdr. Land — altsaa godt og vel en Kvadratmil — med ca. 580 Tdr. Hartkorn.

En Undersøgelse af Boniteten (maalt ved Hartkornet) af de til Statshuse udlagte Jordlodder viser, at disse gennemgaaende maa antages at være bedre end Jorden indenfor den Størrelsesgruppe af Ejendomme, hvortil de høre, men som Regel noget ringere end Jorden indenfor

den Ejendomsgruppe (Gaardene), hvorfra de hovedsagelig ere udlagte.

Som man kunde vente, er Husdyrholdet paa Statshusene langt mere intensivt end paa de øvrige Landbrug som Gennemsnit. Saaledes fandtes der for hver 100 Tdr. Hartkorn følgende Antal Husdyr:

	Statshuse Aar 1905	Gennemsnitlig for hele Landet Aar 1903
Heste	134	127
Hornkvæg	986	481
Svin	1120	381
Faar	151	229
Høns	8020	3021

De ni Tiendedele af Statshusmændene ere Medlemmer af Andelsmejeri, en Tredjedel af Andelsslagteri, en Femtedel af Æggekreds.

GENERALSTABEN.

